

نقش کتابخانه ملی در توسعه سیاست ملی اطلاع رسانی در کشور سوئد^۱

نوشته بریژیت آنتوانسون^۲

ترجمه سیمین سوداگر^۳

چکیده: در این مقاله سیاستهای جامع اطلاع رسانی در سطح ملی به گونه ای که کلیه قسمتها را تحت پوشش قرار دهد، با تودید بررسی شده و نظریه‌های عملیتر پیشنهاد شده است.

هر سیاست ملی یا یستی بر اساس نیازهای کشور مربوطه پی ریزی شود. سوئد با ۹ میلیون نفر جمعیت، کشوری است از لحاظ جغرافیایی وسیع و از نظر صنعتی بسیار پیشرفته. در این کشور عدم تمرکز در نظام آموزش عالی در حکم سنت است. سیاستهای اطلاعاتی کتابخانه ملی با یستی به گونه‌ای باشد که دسترسی به اطلاعات موجود در مدارك سرتاسر کشور را تضمین کند. سایر شاخصها پی که به عنوان وظایف پشتیبانی کتابخانه ملی در نظر گرفته می‌شوند عبارتند از: نظام ملی اطلاع رسانی، پردازش داده‌های فهرستویسی گذشته، استاندارد کردن، همکاری در سطح ملی و بین‌المللی در زمینه تحقیق، توسعه و منابع ملی کتابخانه‌ها. کتابخانه سلطنتی مسئول نشریات ملی و وظایف پشتیبانی است که دستیابی ملی و بین‌المللی به آنها را فراهم می‌سازد. در این زمینه سیاستی جاه‌طلبانه اتخاذ شده و همچنین مقایسه مختصری میان محتویات سیاست ملی اطلاع رسانی کشور تیکاراگونه و سوئد انجام شده است.

---

1. Brigit Antonsson. "The National Library's Role in Developing a National Information Policy - The Case of Sweden," IFLA Conference, 1990."

۲. کتابدار کتابخانه ملی سوئد

۳. کتابدار شرکت مهندسی مشاور مهاب قدس

کوشش در بسط نقش کتابخانه سلطنتی از طریق اجرای یک سیاست ملی اطلاع رسانی که کلیه بخشها را تحت پوشش قرار دهد، نه ممکن است و نه مطلوب. سیاستهای قابل اتخاذ بایستی توازن داشته باشد و برای حمایت از نظام عدم متمرکز نظام پژوهشی کتابداری بر همکاری و کوششهای محوری استوار گردد.

مقدمه

تنظیم یک سیاست اطلاع رسانی که بر همه نیازهای کشور اشراف داشته باشد، کاری فراتر از اختیار و تواناییهای کتابخانه سلطنتی - کتابخانه ملی سوئد است. یک سیاست اطلاع رسانی با چنین گسترشی، به هر صورت، بایستی به سمت جهانی شدن گرایش داشته باشد که می تواند در قالب عبارتی ناب در یک مستند تحمیلی اما نه چندان سودمند مطرح شود.

به این ترتیب سیاستهای اطلاع رسانی که فعالانه از طرف کتابخانه سلطنتی دنبال می شوند، محدود به مناطقی است که در آن مسئولیت دارد و یا جایی است که در آن قابلیت نفوذ دارد.

این طرز برخورد عملیتر با سیاست اطلاع رسانی، به هر حال نباید به سیاستهای مخالف چندی بینجامد که در آن بخشهای متفاوت هر کدام به دنبال نفع خود باشند. همکاری بین همه بخشها بایستی در کل سیاست رعایت گردد. هر سیاست اطلاع رسانی که توسط کتابخانه سلطنتی اعمال می شود، بایستی با سیاستهای ملی در زمینه پژوهش و آموزش عالی توافق داشته باشد و بخصوص نباید با سیاست کتابداری بخش عمومی در تعارض باشد. اتخاذ سیاستهایی که نیازهای اطلاعاتی بخش خصوصی را نادیده بگیرد، شانس زیادی برای ماندن ندارد.

اعتقاد من بر این است که اگر ما در آن جا که متخصص و امکانات داریم متمرکز شویم و با سایر بخشها همکاری داشته باشیم، خواسته های جامعه که هر سیاستی بایستی آنها را به حساب بیاورد، به بهترین وجه برآورده می شود.

نقش کتابخانه ملی

به گمان من سیاست ملی اطلاع رسانی با این تناقض آشکار روبروست که از یک سو، سیاست محدود کننده مالی در سالهای گذشته بر وظایف کتابخانه سلطنتی سنگینی کرده و از سوی دیگر موقعیت آن را به عنوان یک کتابخانه ملی به ویژه در ارتباط با کتابخانه‌های پژوهشی تقویت کرده است. بین سالهای ۱۹۷۸ و ۱۹۸۸ سوند از اعتباری تام‌الاختیار در قبال اطلاعات فنی و علمی بر خوردار بود. اما وظایف و اهداف این سازمان آن قدر وسیع و گسترده بود که عملاً تلاشهای کم و بیش بی اثر می شد. فروپاشیدگی در سال ۱۹۸۸ به رؤیای سیاست ملی اطلاع رسانی سراسری پایان بخشید.

تا جولای سال ۱۹۸۸ عمده امکانات و وظایف به کتابخانه سلطنتی منتقل شد. وظایف حقیقی ملی تقویت شد و دفتر ملی به منظور ایجاد هماهنگی و برنامه‌ریزی در کتابخانه سلطنتی تشکیل گردید تا آن را در جهت ایجاد همکاری بین کتابخانه‌های پژوهشی هدایت کند. نیت حکومت از انجام فعالیتها بر اساس بخشهای کاملاً مشخص شده، فرصتهایی را برای ترسیم و ارتقای یک سیاست اطلاع رسانی سوئدی در یک حوزه تنگتر اما در عین حال واقع بینانه تر فراهم آورد.

نظام کتابداری تعاونی سوئدی

یکی از نخستین وظایف کتابخانه ملی در حوزه اختیارات جدید آن، بررسی موضوع جنجال آفرین دریافت حق الزحمه برای ارائه خدمات کتابداری بود. این امر مهم دلالت بر آن داشت که سیاست اطلاع رسانی از اهمیت والایی برخوردار است. نظام کتابداری تعاونی سوئدی در این دام افتاده بود و می‌بایستی از آن رهایی یابد. در اوایل سال ۱۸۸۶ کتابخانه سلطنتی اعلامیه‌ای در مورد سیاست اطلاع رسانی در حوزه ملی منتشر کرد که تا آنجا که من می‌دانم در سوند بی‌سابقه بود.

در پیشگفتار جلد اول فهرستگان کتابهای خارجی سوئد آمده است:

ذخایر کتابهای عمومی کشور بایستی به طور یکپارچه دیده شود، استقرار آنها در قسمتهای مختلف کشور بایستی مانع استفاده از آنها توسط عموم مردم برای پیشبرد پژوهش و دانش شود.

اگر چه کتابداران بیش از یک قرن است که در این اعتقاد بنیادی سهیمند، ولی نیاز به دفاع از این مفهوم هنوز پابرجاست. در همین فصل بهار^۴، کتابخانه سلطنتی مجبور شد طی نامهای رسمی از دولت سوئد درخواست کند تا به نفع کتابداری تعاونی اعلامی صادر نماید. نوشتارهایی که با بودجه عمومی تحصیل شده‌اند می‌بایستی به عنوان یک منبع مشترک ملی محسوب شوند.

چرا، اندیشه نظام کتابداری تعاونی سوئدی که بیش از صد سال سابقه دارد، هنوز از چنین اهمیتی برخوردار است؟ مطالعات فرنی
از نظر زبانی سوئد کوچک است. زبان سوئدی صرفاً توسط ۹ میلیون نفر تکلم می‌شود. ولی این کشور از نظر جغرافیایی وسیع است (یکی از بزرگترین کشورهای اروپایی است). فاصله بین شمالی‌ترین و جنوبی‌ترین مؤسسات آموزش عالی آن حدود ۱۵۳۰ کیلومتر است که برابر فاصله لندن تا رم است. کشور سوئد، از آنجا که از نظر سطح تحقیق و توسعه^۵ در مرتبه اولی قرار دارد کشوری صنعتی محسوب می‌شود. از این رو زبانهای خارجی به طور فشرده هم در آموزش ابتدایی و هم در متوسطه تدریس می‌شود. آموزش عالی از رشد خوبی برخوردار بوده و در سراسر کشور در دسترس است. نظام

۴ - منظور بهار سال ۱۹۹۰ است.

نامتمرکز دانشگاهی مفهومی جا افتاده در امر آموزش در کشور سوئد است. این عوامل در تأمین اطلاعات مؤثر هستند. دقیقاً یک درصد از میزان اطلاعات چاپ شده در سطح کره زمین از آن سوئد است، و این در حالی است که همه بخشهای کشور کاملاً متکی به دستیابی به انتشارات خارجی است. در هر کتابخانه دانشگاهی اگر واسپاری قانونی وجود نداشت، ۹۰ درصد مجموعه به زبان خارجی بود. کتابخانه ملی چه کاری می‌تواند انجام دهد تا از نظام کتابداری تعاونی سوئدی پاسداری کند؟ البته غایت نهایی این است که امکان حداکثر استفاده از مجموعه انتشارات رایج اما پراکنده را فراهم آورد. در این زمینه من مجبورم به یک نکته پیچیده اشاره کنم. به منظور پیشرفت یک سیاست ملی اطلاع رسانی، کتابخانه ملی مجبور است عوامل متعددی را به حساب بیاورد که بعضی از آنها با یکدیگر تناقض دارند. تا پایان دهه ۱۹۷۰ اظهار نظر کردن درباره فکر کتابداری تعاونی امری آسان و بدیهی می‌نمود. کتابخانه هر دانشگاه و کالج سوئدی از لحاظ مالی مستقیماً زیر نظر وزارت آموزش و امور فرهنگی اداره می‌شد. لیکن، امروزه کتابخانه‌ها، کمکهای مالی خود را از مؤسسات متنوع خود در رقابت با سایر فعالیتهای به دست می‌آورند. بدیهی است که توجه به نیازهای یک دانشگاه یا کالج خاص در اولویت قرار دادن نیازهای مشترک به انتشارات کشور است. اما، با توجه به میزان بسیار زیاد نشریات در دنیا برای یک کتابخانه مستقل دانشگاهی امکان ندارد که بتواند از نظر انتشارات خارجی خود کفا باشد. در نتیجه تأمین مدارک مشترک کشور را بایستی از دیدگاه اشتراک در منابع مورد توجه قرار داد.

رویکردی که مطابق شرایط بازار باشد، تهدیدی برای این الگوی کارآمد به حساب می‌آید. بخش امانت کتابخانه‌های بزرگ ترجیح می‌دادند حق الزحمه‌ای بابت امانت منابع خود به سایر کتابخانه‌ها دریافت دارند و این کار را در اصل به خاطر تقویت وضعیت اقتصادی خود انجام می‌دادند. ولی این

سیاست محلی، به هر حال، با طرح غیر متمرکز کردن دانشگاهها در سوئد که ورد حمایت کتابخانهها هم بود، در هم شکست.

یکی از اصول اساسی سیاست دانشگاهی در سوئد این است که استانداردهای کیفیت فعالیتها، صرف نظر از اینکه در کجا اعمال می شود بایستی به طور یکسان در نظر گرفته شود. این اصل در تأمین انتشارات نیز باید به کار برده شود.

تقاضای کتابخانه سلطنتی از دولت مبنی بر اینکه به همکاری مداوم کتابخانه های پژوهشی دولتی اهمیت قابل ملاحظه ای داده شود، با تکیه ویژه بر روش آزاد و باز امانت بین کتابخانهها به منظور ضدحمله جدی به محدودیت حقوق فردی نسبت به اطلاعات، بایستی به عنوان یکی از مهمترین مظاهر تلاشهای کتابخانه ملی برای سیاست ملی اطلاع رسانی، مورد توجه قرار گیرد.

پیروی از این سیاست که با سیاستهای ملی آموزش عالی توافق دارد به مفهوم ارج نهادن به نظام کتابداری تعاونی است. تضاد منافع بعضی از دانشگاهها و کتابخانهها با این سیاست، نیاز به اقدامات ملی را قوت می بخشد.

رتال جامع علوم انسانی

وظایف پشتیبانی

هر نظام اطلاع رسانی بایستی خود را ملزم به دستیابی به اطلاعات سازد. این که آیا دستیابی به مدارک بر دستیابی به اطلاعات درباره آن مدارک تقدم دارد موضوعی قابل بحث است؟

من اعتقاد راسخ دارم که سیاستهای اتخاذ شده توسط کتابخانه سلطنتی بایستی بر اساس دستیابی به اطلاعات موجود در مدارک باشد.

حمایت از این نوع دستیابی مورد علاقه خاص کتابخانه ملی است و من اکثریت فعالیتیمان را در حکم وظایف پشتیبانی می دانم.

مدل سوئدی تأمین اطلاعات تا حد زیادی متکی بر راه حلهای متقابل

تمرکز و عدم تمرکز است. اگر چنانچه کتابداری تعاونی اساسی بخواهد با انعطاف و به طور مؤثر عمل کند، شرط قبلی آن وجود منابع مرکزی قدرتمند است.

لیبریس^۶

شاید مهمترین منابع مرکزی قدرتمند در سوئد، لیبریس (نظام اطلاع رسانی کتابداری) باشد. مسئولیت اجرا و توسعه آن بر عهده کتابخانه سلطنتی است و کتابخانه‌های پژوهشی کشور در ارتباط دایم با این نظام هستند. کتابشناسی ملی و فهرستگان کتابهای خارجی در کتابخانه‌های پژوهشی سوئد از طریق این نظام تهیه شده‌اند. لیبریس صرفاً به ارتقای فهرست‌نویسی و فراهم آوردن ابزار برای تعیین محل کتاب در کتابخانه‌های پژوهشی بسنده نمی‌کند. بلکه همچنین به نظام کتابداری تعاونی ملی از طریق امانات سودمند بین کتابخانه‌ها کمک رسانده و آن را فعال نگه می‌دارد و زمینه را برای برنامه ریزی مجموعه‌سازی ملی هماهنگ فراهم می‌آورد.

سال علم‌السانی

تبدیل فهرستهای گذشته کتابخانه

وارد کردن نظامهای اطلاع رسانی کتابداری محلی در کتابخانه‌های پژوهشی نیاز به برگردان کردن فهرستهای گذشته را افزایش بخشید. این هم نمونه دیگری از کوشش مرکزی است که باید توسط کتابخانه ملی انجام شود تا کتابخانه‌های دیگر را از یکتواختی و کار پرخرجی که هر کتابخانه باید رأساً متقبل شود، برهاند.

6. LIBRIS: Library Information System (Swedish on-line retrieval system)

نظام اطلاع رسانی کتابداری (نظام بازیابی پیوسته سوئدی)

استاندارد کردن

از اهداف مهم یک سیاست ملی اطلاع رسانی کمک به حمایت بیشتر از استاندارد کردن است که از آن جمله می‌توان از قوانین بین‌المللی برای فهرستنویسی نام برد.

همکاری و توافق ملی

برای رسیدن به اجماع ملی درباره موضوعهای مهمی چون امانت بین کتابخانه‌ها، برنامه‌ریزی ملی مجموعه‌سازی، مسائل قانونی کتابخانه و موضوعهای اخلاقی، کتابخانه ملی مبادله اطلاعات در کنفرانسها و سمینارها را تشویق و ترغیب می‌کند.

همکاری بین‌المللی

همانطور که تاکنون چندین بار اشاره شد، اطلاعات کشور سوئد تا حد زیادی از کشورهای خارجی تأمین می‌شود. اهمیت شرکت یک شهروند سوئدی را در همکاری بین‌المللی نمی‌توان آنطور که باید نشان داد. کتابخانه سلطنتی ایجاد تسهیلات و حمایت شرکت سوئد را در همکاری بین‌المللی به عنوان یک اقدام اساسی سیاست اطلاع رسانی می‌داند و از کمکهای مالی و غیره به سازمانهای بین‌المللی مانند فدراسیون بین‌المللی دکومانتاسیون (فید) و فدراسیون بین‌المللی انجمنها و مؤسسات کتابداری (ایفلا) دریغ نمی‌ورزد.

تحقیق و توسعه (R & D)

دفتر برنامه‌ریزی و هماهنگی کتابداری در کتابخانه سلطنتی از امکانات ویژه محدودی برای حمایت از طرح پشتیبانی و پیشرفت کار در کتابخانه‌های پژوهشی برخوردار است. هر چند که شرط اصلی این است که نتایج در سطح بین‌المللی کاربرد داشته باشد.

کتابخانه‌های تخصصی

در اکثر مناطق سوئد، ابزارهای پیشرفت سیاست ملی اطلاع رسانی محدود به آشنا کردن، تشویق و حمایت از همکاری و انتشار توصیه و راهنماها می‌شود.

از سال ۱۹۸۸ کتابخانه سلطنتی تعهدات و امکانات مالی هر چند محدودی را برای کمک به امر تأمین اطلاعات کشور سوئد از طریق نظام کتابخانه‌های تخصصی اختصاص داده است. راهنمای اساسی این است که کتابخانه‌هایی که در زمینه موضوعی خودشان از بنیه موضوعی خوبی برخوردار هستند، مشخص و از آنها حمایت شود. کتابخانه‌های تخصصی در رشته‌های پزشکی، فنی، اقتصاد، کشاورزی و آموزش و روانشناسی تعیین شده‌اند.

کتابخانه سلطنتی با قبول حمایت مالی از کتابخانه‌های تخصصی قادر به تضمین پیشرفتی است که موجب ترقی نظام ملی اطلاع رسانی می‌شود. شرط عمده این است که این حوزه ملی، دستاوردهای بارزی از لحاظ کارآیی و کیفیت نصیبش شود. همچنین باید متذکر شد که کتابخانه‌های تخصصی متعلق به یکی از چند رشته‌ای است که کتابخانه ملی می‌تواند بر فعالیت‌هایشان به طور مستقیم نظارت داشته باشد و بر حسن انجام کارها در برابر حمایت مالی که از آنها می‌کند، اصرار ورزد.

مشخصات نشر در سوئد

من تعمداً در یادآوری روشترین و اصلترین وظایف کتابخانه ملی، یعنی مسئولیت کتابخانه در قبال انتشارات ملی درنگ کردم. کتابخانه سلطنتی از سال ۱۶۶۱ طبق قانون حق و اسپاری انتشارات سوئدی را گردآوری کرده است. بدیهی است که گردآوری، نگهداری و حفاظت آنها برای استفاده

آیندگان، و همچنین تهیه کتابشناسی ملی سوئد بر طبق استانداردهای بین‌المللی از وظایف اصلی کتابخانه ملی است.

فعالیت‌های مربوط به انتشارات ملی نه تنها برای حمایت از اطلاع رسانی ملی اساسی است بلکه از نظر مشارکت در همکاری‌های بین‌المللی نیز مهم است. سیاست سوئد در مورد انتشارات ملی بسیار جاه طلبانه است. از این رو کشور سوئد می‌تواند از امتیازات آشکاری که به کشور نسبتاً کوچکی تعلق می‌گیرد بهره‌مند شود. تولید نسبتاً متوسط اطلاعات در سوئد (به میزان یک در صد کره زمین) این فرصت را به کتابخانه ملی می‌دهد که انتشارات ملی را در سطحی بالا گردآوری و نگهداری کند. علاوه بر این حتی داده‌های مستقیم خام را گردآوری می‌کند که حاوی متنوع‌ترین جنبه‌های گمنام زندگی روزمره است. برای پژوهشگران نسل‌های آینده اینها در حکم یک منبع بی‌نظیر اطلاعات است. گردآوری و نگهداری جزوه‌های میرا در عالیترین سطح تصور ممکن از بخش‌های اساسی سیاست ملی اطلاع رسانی است.

تهیه و تدوین کتابشناسی ملی سوئد از اهمیت اساسی در اشاعه ملی اطلاعات برخوردار است، هر چند الزاماً در سیاست اطلاع رسانی از اهمیت عمده‌ای برخوردار نیست. این موضوع به هر حال ممکن است به خاطر بالا بودن سطح توقع باشد. با نمایه‌سازی پاینده و فصلهایی از تک نگاشتها و سالنامه‌ها و نشریات متفرقه، امکان ارائه اطلاعات عمیق‌تر به پژوهشگران و مردم عادی وجود دارد. مدت مدیدی است که درخواست‌هایی برای چنین اصلاحاتی از سوی پژوهشگران - مقدمتاً در زمینه‌های علوم اجتماعی و هنر - مطرح شده است.

نتیجه‌گیری

این اعتقاد در همه جا متداول است که، هر چند کم و بیش جاه طلبانه، تهیه استانداردها و قابل قبول مدارک سیاست اطلاع رسانی بایستی

تحت هر شرایطی مورد توجه قرار گیرد.

به نظر من این نوع جاه طلبی در شرایط سوئد قطعاً کاربردی ندارد و بنابراین از نظر ما نارسا و غیر واقعی است. من کاملاً با نظریه جان گری^۷ در مقاله سیاست ملی اطلاع رسانی: اسطوره یا جادو موافقم. البته نقش کتابخانه ملی از کشوری به کشور دیگر فرق می‌کند، همانطوری که سیاست ملی اطلاع رسانی مورد پذیرش بین آنها فرق می‌کند و آن هم به عواملی مانند تاریخ، ساختار اقتصادی و سازمان کتابخانه بستگی دارد. یکی از نمونه کشورهای که شرایطی متفاوت با کشور سوئد دارد، کشور نیکاراگوئه است. تا چند سال اخیر کشور سوئد یک موافقتنامه همکاری دو جانبه با کتابخانه ملی روبن داریو^۸ در ماناگوا داشته است. در آنجا هدف سیاست ملی اطلاع رسانی به وجود آوردن یک مرکز کتاب در کتابخانه ملی و توسعه و حمایت از کتابخانه‌های عمومی کشور از طریق مرکزی کردن فهرستنویسی، کارآموزی و مجموعه سازی است.

سوئد کتابخانه‌های پیشرفته بخش دولتی را همانند بخش خصوصی از نظر کیفی، کاملاً توسعه داده است. اگر کتابخانه ملی می‌خواست سیاست ملی اطلاع رسانی واحدی را در تمام بخشها اعمال کند، اجرای آن به علت نامعقول بودنش با شکست مواجه می‌شد. یک سیاست ملی اطلاع رسانی که توسط کتابخانه ملی القا و دنبال می‌شود نباید از حد و حدود خودش تجاوز کند. زیرا با این خطر روبروست که به بوروکراسی و نظام خودگردانی قوانین بینجامد. در نظریه جامع سیاست ملی اطلاع رسانی احتمال کمی وجود دارد که هر کس سر جای خودش قرار بگیرد.

در واقع مسئولیت کتابخانه سلطنتی در یک سیاست ملی اطلاع رسانی

7. John Grary. "National Information Policy Myth or Magic?" , Alexandria, Vol.1, no.3 (1989).

8. Ruben Dario

خارج از محدوده فعالیت کتابخانه‌های پژوهشی بخش دولتی نیست. البته، همانطوری که تأکید کردیم، ارتباطات دو جانبه‌ای با سایر بخشها مثل پژوهش و آموزش عالی وجود دارد. در حال حاضر همکاری و ارتباط با انجمن کتابخانه‌های عمومی به موضوعهایی در باره دستیابی آزاد به اطلاعات موجود در میان کتابخانه‌های داخل کشور و به قوانین رایج در زمینه‌هایی مثل امانت بین کتابخانه‌ای و فهرست‌نویسی محدود می‌شود. اینها نکات اصلی سیاست کتابخانه ملی محسوب می‌شود؛ اگر چنانکه تا به حال حقیقت امر برایشان محرز نشده، یا به مخاطره افتاده باشد. امروزه نیاز به یک برنامه حفاظت ملی از سوی کتابخانه ملی و نمایندگان کتابخانه‌های عمومی مورد بحث قرار گرفته است. شاید از طریق مشورت و توافق به چنان نتایج ماندنی دست بیابیم که بتوان آنها را به عنوان بخشی از سیاست اطلاع رسانی در نظر گرفت.

همانطوری که پیشتر اشاره کردیم سونگ کشوری پهناور اما در عین حال کوچک است. آنقدر پهناور است که به راه‌های عدم تمرکز درباره تأمین اطلاعات نیاز داشته باشد، علاوه بر آن به شدت وابسته به همکاری با کشورهای پیشرفته است. استفاده از منابع مشترک در کتابداری تعاونی در کشوری صنعتی مثل سونگ که به شدت وابسته به اطلاعات خارجی است، الزامی است، تا بتواند موقعیتش را به عنوان یک ملت بسیار پیشرفته از نظر صنعتی و تشکیلات رفاه اجتماعی حفظ کند.

نهایتاً اینکه سونگ به اندازه کافی آنقدر کوچک و یکنواخت است که بتواند از راه‌های مرکزی در بسیاری از مسائل اطلاع رسانی استفاده کند. پیشرفت سریع در زمینه ارتباطات به احتمال زیاد به مفهوم کوششهای مرکزی در ارائه خدمات گسترده و راه حل مسائل اطلاع رسانی در کتابخانه‌های سراسر کشور است. همکاری توأم با کوششهای مرکزی به استفاده بهتر عقلانی و کارآمد از منابع منجر خواهد شد.

_____ نقش کتابخانه ملی در توسعه سیاست ملی .... □ ۱۷۷

این دور نمایی از تلاشهایی است که کتابخانه ملی با اتخاذ یک سیاست اطلاع رسانی بایستی مد نظر قرار دهد.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی